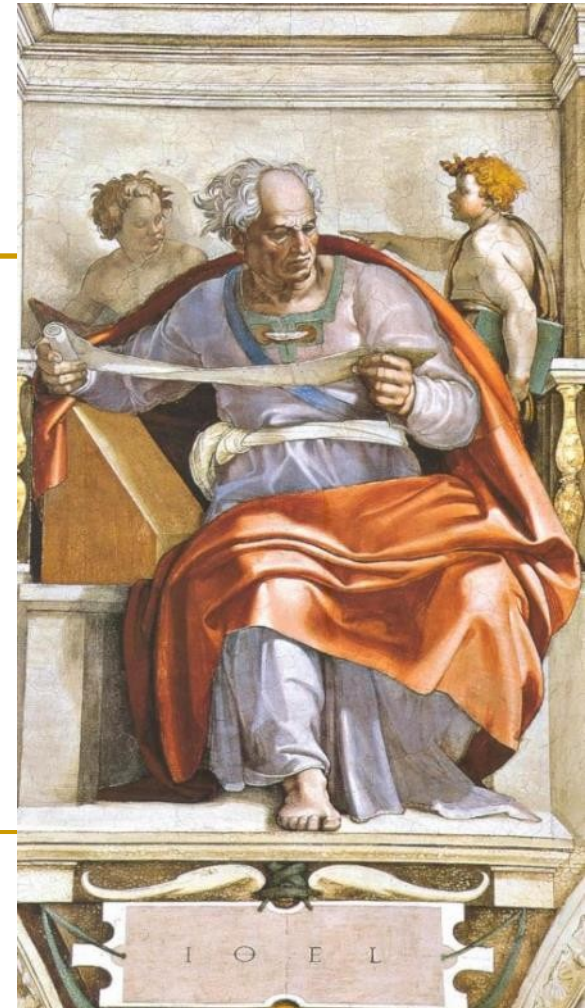


Filozofsko-teološki institut DI  
Studij filozofije i teologije  
ak. g. 2025./26. ECTS 6  
ponedjeljkom i srijedom u 9:15

# Joel

**Drugi od XII**



# Gospodin po pravdi sudi (Ps 9)

D Em Bm A G A7 D

Go-spodin po prav - di su - di krug ze-malj - ski.



Filozofsko-teološki institut DI  
Studij filozofije i teologije  
ak. g. 2022./23. ECTS 6  
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

# Joel

אל + יהוה

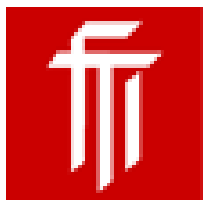


**Teolog Dana Gospodnjega**

**Jl 1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14: 5x יום יהוה**

– “dan Gospodnji” prvi put u XII

**Iz 3x; Ez 2x; Am 3x; Ob 1x; Sef 3x; Mal 1x**



Filozofsko-teološki institut DI  
Studij filozofije i teologije  
ak. g. 2025./26. ECTS 6  
ponedjeljkom i srijedom u 10:15



# Proroštvo i apokaliptika

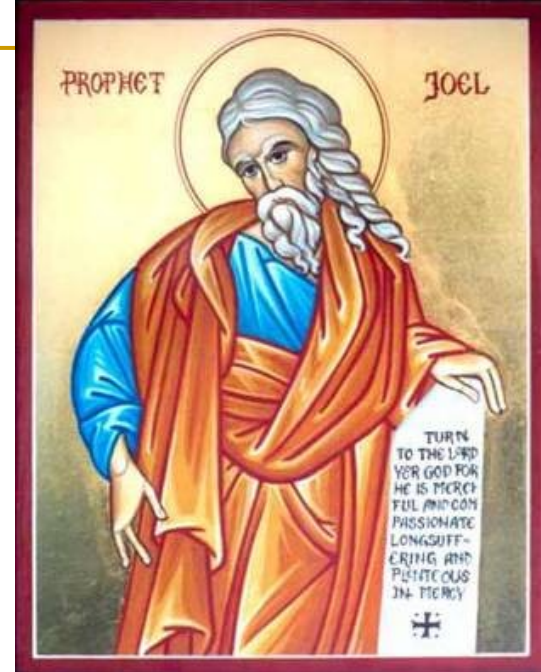
[amdg.eu](http://amdg.eu) → nastava → FTI

Pregled (prezentacije), tekstovi, audio- i  
videozapisi...

**Božo Lujić, *Starozavjetni proroci***

# Dan Gospodnji

- יהוה יום *jôm 'Adonaj*  
Jl 1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14:
  - Jao! Blizu je! Opustošenje od Svemogućega. (1,15)
  - Blizu je! Dršću svi stanovnici (2,1)
  - Božja vojska. Velik i strašan. Tko ga može podnijeti? (2,11)
  - Tama, krv. Velik i strašan (3,4)
  - Blizu je! U Dolini odluke (4,14)
- „U onaj dan” (4,18):
  - Mošt, mlijeko, voda; izvor u Domu Gospodnjem



# 3 ključna teksta: 2,13b; 3,1; 4,10

- Formula o Bogu (2,13b):
  - “On je *nježnost* sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom” (KS usp. Izl 34,6)
    - + ražali se nad zlom (usp. Jon 4,2)
    - Najava NZ-Pedesetnice (*Sedmicâ*) (3,1):
      - “izlit ću Duha svojega na svako tijelo” (3,1)
        - Savez sa svakim tijelom (Post 9,17)
        - Prevrat mesijanskog proroštva (4,10)
      - “plug u mač, srp u koplje” (4,10)
        - Mač u plug, koplje u srp (Iz 2,4; Mih 4,3)



# Sveti zbor (2,16; usp. 1,14; 2,15)

- **Posvetite zbor! (2,16)**
  - **Trubite (2,1.15)**
  - **Zbor svečani (1,14; 2,15)**
- **Riječ za sve 1,2s ⇔ 2,21s**
  - **Svi stanovnici (1,2.14; 2,1)**
  - **Do praunuka (1,3)**
  - **Tlo zemaljsko (2,21), zvijeri (22)**
- **Riječ – čija? (1,6.19) usp. 1,1; 2,12**
  - **“moja zemlja” (1,6; 4,2) “moja gora” (2,1) – Božja**
  - **“Tebi vapim” (1,19) – prorok molitelj**
    - **Učitelj molitve (2,17):**
  - **Neka mole (svećenici): “Smiluj se...”**



# Saziv Božjega naroda

- **Otvoren poziv zajednici: 1,2s; 5.8; 2,12s; ⇔ 23.27:**
  - Čujte (1,2), recite (v3)
  - Plačite (v5.8)
  - Vratite se – obratite se (2,12s)
  - ⇔ Radujte se (2,23)
  - ⇔ Znat ćete (2,27; 4,17)
- **Poseban poziv u 1,11.13:**
  - Poljodjelicima i vinogradarima (1,11)
    - Zbog plodova (11s)
  - Svećenicima 1,13 (usp. 1,9; 2,17)
    - Zbog žrtava (1,9.13 ⇔ 2,14)
- **Bogoslužno okupljanje (1,14; 2,15)**
  - U Hramu (1,14) – *post* (1,14; 2,15)



S. Dalí, Locusta et bruchus, Biblia Sacra 1964-67

# Nevolja i spas

- **Napad opasnoga “Sjevernjaka” (2,20 usp. Jr 1,13s)**
  - *jak* narod (1,6; 2,2-10)
  - neviđen (2,2b usp. 1,2b)
  - Štetočine (1,4) → Božja vojska (2,11.25)
- **Narodi uokolo (4,11s)**
  - Tir i Sidon, Filistejci (4,4); Grci (4,6); Egipat, Edom (4,19)
- **Suša i glad → obilje**
  - Loza i smokva (1,7.12 → 2,22)
  - Žito, vino, ulje (1,10 → 2,19)



S. Dali, Omnes gentes in valle Josaphat Joel 3,21 (LXX), Biblia Sacra

- **Sveto znanje**  
u 2,27; 4,17:

- **“Ja sam vaš Bog” – Savez**

# Sveopći pogled

- Tlo zemaljsko (*'adamâ*) 1,10 → 2,21:
- Poharana zemlja (1,10)
- → raduj se! (2,21)
  - Sinovi čovjeka/sinovi Adama (1,12 usp. 4,2):
- Bez radosti (1,12)
- Svi narodi (4,2) – na sud
  - Životinje 1,18.20 → 2,22:
- Uzdišu, lutaju – goveda, ovce, zvijeri (1,18) – čeznu za tobom (20)
- → Ne bojte se (2,22)



James Tissot, Prorok Joel

# Apokalipsa

- Praelement u 2,2; 3,4
- Tmina (2,2; 3,4) – חושך *hošek* (usp. Post 1,2)
  - sunce, mjesec, zvijezde u 2,10; 4,15?
- tamni 2,10; 4,15 (sunce tamno, mjesec krv 3,4)
  - Što je opustošeno u 2,3?
- “vrt Eden” גן עדן *gan ‘eden* (2,3)
  - usp. Post 2,15 – snaga napadača



# Dan Gospodnji (1,15; 2,1.11; 3,4; 4,14)

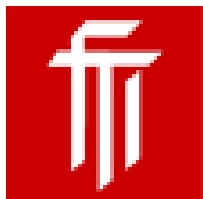
- **Velik i strašan (2,11; 3,4)**
  - plug → mač; srp → koplje (4,10 ⇔ Iz 2,4)
- **Dan molitve, razlog (2,17)**  
→ rezultat u 3,5?
  - Razlog: Božja proslava među narodima (2,17)
  - Rezultat: spasenje (3,5)
- **Dan Božjega odgovora (2,19):**
  - “i odgovorio je יהוה svome narodu”
  - Formula milosrđa + Božje “pokajanje” (2,13)



# Izrael i narodi

- **Izlijevanje Božjega Duha 3,1s:**
  - **Sveobuhvatno: sin/kći, mlad/star, sluge/služkinje – proroci**
    - **Petar na Duhove (Dj 2,16):**
  - **“što je rečeno po proroku Joelu”**
- ***Sveti zbor za narode* (4,2)**
- **= sud u dolini *Jošafat*: יהוה + שפט**  
*šafat* “suditi” (4,2.12) usp. v14
  - **Dolina stroge odluke (2x v14)**
- **Juda+Jeruzalem (4,1.6.20) ⇔ narodi (4,2.11s)**
- **Preokret sudbine (4,1) ⇔ Božji sud**





Filozofsko-teološki institut DI  
Studij filozofije i teologije  
ak. g. 2022./23. ECTS 6  
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

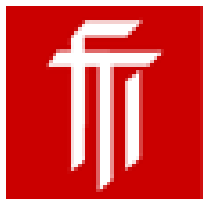
# U napetosti između institucije i karizme



# Bog mi je štít (Ps 31)

G D e D G D C D G (D')

Bog mi je štít hri-di-na mo - ja Bog mi je štít i moj spas



# U napetosti između institucije i karizme



**Zvanje (Am 7,10–17) i zadaća  
proroka Amosa**

# Zvanje “ne-proroka”

- Sukob u Bet-Elu (Am 7,10.13)
  - *Optužen pred kim (v10), od koga (v12)?*
- pred kraljem (10)
- od svećenika (12)
  - kraljevsko svetište ⇔ Amos nije prorok
  - i dom (13) ⇔ nije iz proročke obitelji ni škole (7,14)
- Ne prorokuj! (7,13.16) ⇔ Prorokuj! (7,15)
  - *Naziv u 7,12:*
- “vidjelac” (12)
- “poruči” = pošalje (10) -- Božji autoritet
- “odlazi!” = idi! (12) ----- Božji autoritet



James Tissot,  
The Prophet Amos  
watercolour — ca. 1888

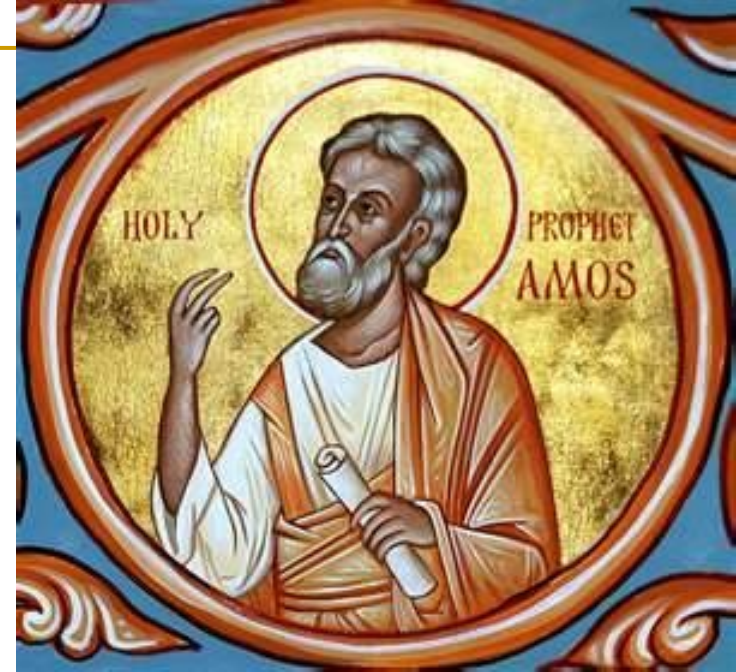
# Proročka obrana: Božji autoritet

- *Božja zapovijed Amosu (Am 7,15):*
- “**Idi, prorokuj mome narodu**”
  - *Gdje je doživio zvanje (15)?*
- **Kod stada (Mojsije, David, Elizej)**
- “**mač**”, “**progonstvo**” (11 ↔ 17) “**njegove riječi**” (7,10)?
  - **Od mača će pasti (7,17)** – govori יהוה (usp. 4,10; 7,9.17; 9,1.4)
  - “**Sigurno će u progonstvo**” (5,5; 7,11.17)
- **Božji postupak: לקח *lāqah* (7,15) =**
- **Bog ga uzima**
  - **Iz Judeje**
  - **Usp. Post 5,24; 2 Kr 2,9s; Ez 3,14**



# Proročka sudbina

- *noqed* ovčar (Am 1,1) ⇔  
*boqer* stočar + vočar (7,14)
  - *Proroci u 2,11s i 3,7?*
- Bog ih podiže (2,11)
- Zajednica im brani:  
“Ne proriči!” (2,12 usp. 7,13)
  - Bog se zajednici obraća u 2,11s
- Gospodinovi sluge (3,7)
  - Bog ne čini ništa, a da im ne objavi nakanu (usp. Post 18,17)
  - *Zašto prorokovanje (Am 3,8)?*
- Lav riče 3,4.8 לַשָּׂאֵן *ša'ag* usp. 1,2; Joel 4,16; Hoš 11,10
- Bog govori (KS: grmi, Š. riče) → prorok naviješta
  - “יהוה grmi sa Siona” (Joel 4,16; Am 1,2)
  - “riče kao lav” (Hoš 11,10)



# Proročka viđenja

- 4 + 1 viđenje (Am 7,1.4.7; 8,1; 9,1)
- “evo što mi pokaza Gospodin יהוה”
  - skakavci, oganj, visak, košarica
- “vidio sam” 9,1 (usp. 1,1)
  - Što radi nakon 1. i 2., u 7,2.5?  
Uspjeh (v3.6)?
- “Oprosti!” (7,2);
- “Stani!” (7,5)
- Molitva = zagovornik
- uspješna molitva (7,3.6)
  - Poziv u 3. i 4. viđenju (7,8; 8,2)
- “Amose!” עמוס *‘amôš* (1,1; 7.8.10-12.14; 8,2) 7x, samo tu
  - ⇔ אמוץ *‘amôš* Iz 1,1



S. Dali, Am 7,7: U ruci mu visak, "Biblia Sacra", 1969 by Rizzoli of Rome

# Živi susret i dobar kraj

- *Koga Amos vidi u 3. i 5. viđenju (Am 7,7; 9,1)?*
- אֲדֹנָי <sup>'a</sup>donaj + נִצַּב *našab* (usp. 1 Sam 3,10) “stajati, biti postavljen” (7,7; 9,1)
  - Š. “Svemogući je stajao” (7,7)
  - KS: “Čovjek stoji” (7,7 = LXX ἀνὴρ; Vg. vir)
- “Vidjeh Gospoda” (9,1 usp. Iz 6,1)
  - *Ukupan ishod u Am 9,11?*
- “Podići ću raspalu kolibu Davidovu” (Dj 15,16)
  - Dom Davidov ⇔ *sjenica*

